

Коли штраф екологічної інспекції попереджувальний...

Лариса МАРЧУК
(Івано-Франківськ)

Голови сільських рад Богородчанського району на Івано-Франківщині розповіли «Вічу» про перевірки місцевої Державної екологічної інспекції, які перетворилися на формальне відбування своєї місії – набрати планову кількість штрафів. Упродовж січня й лютого, коли на полях і шляхах ще лежить сніг, до голів сільських рад приїздять працівники Державної екологічної інспекції у Івано-Франківській області, накладають адміністративні стягнення згідно із Законом України «Про відходи».

49

– Під час таких перевірок ніхто й не збирається шукати під снігом сміття чи відходи, – розповідає голова Старунської сільської ради Іван Василович Мосюк. – Бо ця перевірка має на меті одне – накладання штрафу.

Щоб зрозуміти її суть і те, якою мірою вона ефективна, чи спонукає голів сільських рад до активної роботи в боротьбі з відходами, варто прочитати лише один протокол стосовно такого адміністративного порушення. Голову Іваниківської сільської ради М. М. Василичина 24 січня 2013 року оштрафовано за те, що при цій сільській раді не створено постійно діючої комісії з питань поводження з безгоспними відходами на підставі ст. 12 Закону України «Про відходи». І того ж дня, 24 січня 2013 року, той самий інспектор видає припис голові Іваниківської сільської ради (роблячи помилку у прізвищі) М. М. Василичу «створити постійно діючу комісію з питань поводження з безгоспними відходами до 04.02.2013 року». За кілька днів створити реальну комісію, яка почала б активно працювати над проблемою очищення від відходів та сміття засніжених територій, неможливо. У селі таких активістів не знайти: працездатні чоловіки на заробітках або доїжджають на роботу. Силою нікого до цієї справи не залучиш. Це добре усвідомлюють і самі громадяни, і сільські голови, а екологічна інспекція – й поготів. Її працівники знають про стан з відходами в області не з чуток.

Під час ознайомлення з цим протоколом постає кілька запитань. По-перше: чому екологічна інспекція не попереджає про своє прибуття сільських голів? По-друге: чому голови погоджуються і покірно підписують протоколи на 85 гривень штрафу, знаючи, що такої комісії не створюють? Голова Старунської сільської ради так коментує цю проблему:

– Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 03. 08. 1998 р. № 1217 (зі змінами від 2002 року), прийнятою на виконання Закону України «Про відходи», органом місцевого самоврядування рекомендо-

вано створити постійно діючі комісії з питань поводження з безгоспними відходами.

А при кожній сільській раді вже діє комісія з земельних відносин, екології та питань поводження з безгоспними відходами. То навіщо займатися формалістикою і спеціально створювати ще одну комісію? – запитує сільський голова.

А різниця тільки в тому, що ради кваліфікують відходи як «безгоспні», а законодавець і урядовець – як «безгоспні»?

У сільських голів багато нерозв'язаних проблем щодо відходів. Їм потрібна реальна допомога від інспекційних державних служб, а не стягнення штрафів.

Які засоби для їх реалізації є в арсеналі сільської громади? З цим питанням кореспондент «Віча» звернулася до керівників екологічної інспекції в Івано-Франківській області, начальника Ігоря Михайловича Шпіца та його заступника Ігоря Михайловича Яківчука. Вони розповіли про свій успішний проєкт разом з екологічним бюро Української греко-католицької церкви. Священники провадять роз'яснювальну роботу серед сільського населення про велику шкоду, яку люди завдають навколишньому середовищу, не утилізуючи відходів. Бурхливий розвиток туризму на Івано-Франківщині спричинив багато проблем: з'явилося чимало відпочинкових комплексів, де немає самоочисних систем каналізації, є лише вигрібні ями.

– У Галичині функції впливу на громадян щодо дотримання чистоти колись брали на себе священники і війти. Нам треба докласти зусиль, щоб відродити цей досвід, – розповів Ігор Михайлович Яківчук. – Співак зі світовим ім'ям Михайло Голінський, котрий концертував в Європі та Америці, написав книгу спогадів, у якій розповідає про село Дора на Прикарпатті, де до війни мешкав з родиною. Сюди на вакації приїздили знані й шановані галичани: художники, адвокати, політики, письменники, священники. Місцевий

війт по-особливому дбав про чистоту села. Тут було сміттєзвалище і якщо хтось порушував установлені правила та ще й спускав гноївку до сусіда, війт починав діяти. Він склав список порушників і віддавав його місцевому священикові, який у неділю під час відправи в церкві при всій громаді називав прізвиська газдопорушників. Цей захід дуже дієвий. Тож Дора була винятково гарним і доглянутим селом.

Щодо формальних перевірок, які занепокоїли сільських голів, в екологічній інспекції дали пояснення.

– Штраф у розмірі 85 гривень надходить до їхнього ж місцевого екологічного фонду, – сказав «Вічу» Ігор Михайлович Яківчук. – Він є, так би мовити, попереджувальним. Наразі це своєрідна перевірка наявності документів про створення комісії. А навесні інспектори здійснять перевірку вже за фактом виявлення відходів. Це буде другий етап контролю. Не сумніваюсь: як зійде сніг, можна буде виявити не одну купу сміття і на території сіл, і на дорогах.

Однак ніхто сьогодні не може пояснити сільським головам, хто має збирати сміття на центральних трасах, які є власністю «Автодору» й пролягають селами, бо найбільше смітять ті, хто мандрує цими дорогами. Є багато невіршених питань, і немає доброзичливої взаємодії екологічної інспекції і сільських голів, коли один підказує іншому нові форми роботи задля збереження чистоти довкілля, а не бачити в кожному потенційного порушника закону. Працівники інспекції забувають про своє основне призначення. Отож, цитата з сайту: «Основними завданнями Держекоінспекції України є: внесення Міністрові пропозицій щодо формування державної політики зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів».

Отже, вихід із цієї конфліктної ситуації простий: не штрафи, а пропозиції і співпраця.